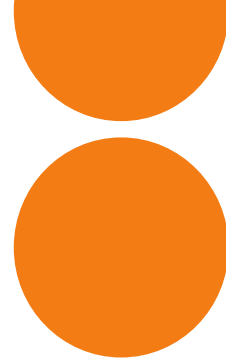

Yhteiskunta-alan
korkeakoulutetut ry

EHDOTUS YLIOPISTOJEN RAHOITUSMALLIKSI 2017 ALKAEN

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry:n lausunto 20.1.2016

Linkki rahoitusmalliehdotukseen:

<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2015/yliopistot.html?lang=fi>

KOULUTUKSEN RAHOITUSOSION UUDISTAMINEN

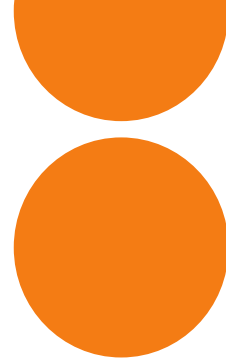
Tutkintotavoitteiden ja –leikkureiden käsittely rahoitusmallissa

Uuden ISCED-luokittelun mukaiseen koulutuslaluokitteluun siirtyminen koulutuksen tilastoinnissa on sinällään kannatettavaa. Uuteen luokitteluun siirtymisen yhteydessä olisi kuitenkin syytä esittää huomattavasti sivun 25 taulukon yhteyteen linkitettyä vastaavuustaulukointia selkeämpi esitys siitä, kuinka aiemmin käytetyn opetushallinnon 1995 koulutuslaluokittelun mukaiset opintoalat sijoittuvat uudessa ISCED-luokittelussa.

Ehdotuksessa on esitetty tutkintotavoite- ja leikkuriryhmät uuden luokittelun mukaisena yliopistotasolla. Esityksestä ei kuitenkaan käy ilmi, mihin toteutuneisiin tai tavoitteellisiin tutkintomääriin sivun 25 taulukossa esitetyt luvut perustuvat. Tältä osin esitys on lausunnonantajan kannalta epäselvä ja harhaanjohtava.

Valmistuneiden työllisten rahoitusosuuden kasvattaminen 2 prosenttiin

Valmistuneiden työllistyminen on tärkeä koulutuksen laatuksiteeri, ja työllisyyden painoarvon vahvistaminen rahoitusmallissa on kannatettavaa. Yliopistoilla on omilla toimillaan mahdollisuus vaikuttaa valmistuneiden työllistymiskehitykseen koulutuksen sisältöjä ja tukitoimia (uraohjaus, työnhakutaidot) kehittämällä sekä lisäämällä yhteyksiä työelämään.

Muut kommentit koulutusosion kokonaisuudesta

Rahoitusmalliehdotuksessa todetaan, että koulutuksen mitoituksesta sovitaan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä korkeakoulujen välisissä vuonna 2016 käytävissä sopimuskautta 2017-2020 koskevissa neuvotteluissa hyödyntäen mitoitusta valmistelleen ryhmän raportin tuloksia. Koulutuksen mitoitusta koskevan valtakunnallisen ohjauksen uskottavuuden sekä tutkintotavoitteita koskevan päätöksenteon läpinäkyvyyden vuoksi koulutuksen mitoituksen tulee perustua aiemmin käytössä olleen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan verrattavan tasoiseen päätökseen, ei ainoastaan työryhmävalmisteluna tehtyyn ehdotukseen.

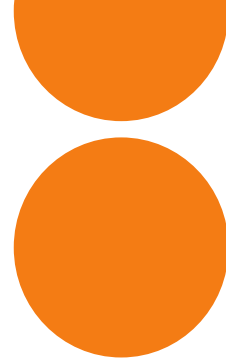
Koulutuksen laatua tulee jatkossa mitata keräämällä opiskelijapalautetta myös ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilta. Mikäli kysely toteutettaisiin samalla tavalla kuin jatkossa alemman korkeakoulututkinnon suorittaneilla - opiskelija voi vastata kyselyyn jo siinä vaiheessa kun on suorittanut kaikki tutkintoon kuuluvat opinnot - olisi mahdollista tavoittaa ylemmän tutkinnon suorittaneet opiskelijat ennen näiden siirtymistä yliopiston ulkopuolelle. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilta kerättävän opiskelijapalautekyselyn rakentaminen jo olemassa olevan kandidalautekyselyn pohjalta olisi verrattain helppoa, sillä järjestelmä palautteen keräämiseen on jo olemassa ja kysymysten osalta kandidikysely toimii pohjana maisterivaiheen kysymyskokonaisuuden rakentamiselle. Maisterivaiheen opiskelijapalautekyselyn valmistelu tulee aloittaa välittömästi ja tuoda maisterivaiheen palaute osaksi 2021 alkaen käytössä olevaa rahoitusmallia.

KOULUTUS- JA TIEDEPOLITIIKAN TAVOITTEET

Strategiaperusteinen rahoitus

Yliopistojen kannustaminen rakenteelliseen kehittämiseen ja profiloitumiseen strategisen rahoituksen avulla on kannatettavaa. Erityisesti on kannustettava tieteenalojen sisäiseen profiloitumiseen ja työnjakoon sekä koulutuksessa että tutkimuksessa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden erityisenä painopisteenä oleva tutkimustulosten kaupallistaminen kohtelee eri tieteenaloja ja sitä

kautta eri lailla profiloituneita yliopistoja hyvin eri tavoin. Tutkimustulosten kaupallistamisen painopiste suosii selkeästi soveltavaa tutkimusta pidemmän aikajänteen yhteiskunnallisia vaikutuksia tuottavan perustutkimuksen kustannuksella. Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi ei saa perustua vain helposti euromääräisesti mitattaviin tekijöihin - kuten kaupallistettaviin tutkimustuloksiin - vaan huomioon tulee ottaa myös laajemmat yhteiskunnalliset ja sivistykselliset vaikuttavuustekijät.

On otettava huomioon, että vaikka yliopistot päättävät autonomiansa puitteissa rahoituksen kohdentumisesta yliopiston sisällä, ohjaavat valtakunnalliset rahoitusperiaatteet merkittävästi myös yliopistojen sisäistä rahanjakoa. Kaupallistettavuuden painottaminen saattaa näin ollen heikentää perustieteiden ja -tutkimuksen elinvoimaisuutta yliopistojen sisällä. Strategisen rahoituksen jakamisen periaatteiden tulee olla mahdollisimman läpinäkyviä eivätkä poliittiset tavoitteet saa ohjata koulutuksen ja tutkimuksen sisällöllisiä valintoja.

RAHOITUSMALLIN PIDEMMÄN TÄHTÄIMEN KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Työryhmän tekemien rahoitusmallin kehittämisehdotusten tarkoituksenmukaisuus

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut yhtyy työryhmän ehdotukseen laadullisen työllistymisen liittämistä osaksi rahoitusmallia 2021 alkavalle sopimuskaudelle. Laadullinen työllistyminen on keskeinen indikaattori tarkasteltaessa koulutuksen laatua. Lisäksi laadullisen työllistymisen tarkastelu osana rahoitusmallia palvelisi todennäköisesti koulutustarjonnan kehittymistä työmarkkinoiden osaamistarpeet entistä paremmin huomioivaan suuntaan. Aarresaaren tilastointiin perustuvan laadullista työllistymistä kuvaavan rahoitusmallitekijän valmistelu on syytä aloittaa välittömästi, jotta kaikki yliopistot ja koulutusalat kattavaa tietoa on käytettävissä vuodesta 2021 alkavalle sopimuskaudelle.

MUUT KOMMENTIT YLIOPISTOJEN RAHOITUSMALLIN TARKISTAMISESTA

Vuonna 2021 käyttöön otettavan mallin valmistelussa tulisi harkita henkilöstön liikkuvuuteen liittyvää rahoitusmallitekijää

Yhteiskunta-alan
korkeakoulutetut ry

ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin tapaan. Kansainvälisen liikkuvuuden ohella huomiota tulisi kiinnittää myös henkilöstön liikkuvuuteen yliopiston ja yliopistosektorin ulkopuolisten työmarkkinoiden välillä. Tällainen työmarkkinaliikkuvuus edistäisi yliopistojen ja työ- sekä elinkeinoelämän yhteistyön tiivistämistä.

Rahoitusmallin kehittämisessä olisi hyvä pohtia myös muita henkilöstöön liittyviä indikaattoreita. Esimerkiksi työhyvinvoinnin arviointi olisi tärkeää yliopistojen resurssien niukentuessa.

Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuutta arvioimaan pyrkiviä menetelmiä ja mittareita tulee valmistella seuraavaa rahoitusmallia varten. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ei saa pelkistyä välittömien taloudellisten vaikutusten arviointiin, vaan laajempi yhteiskunnallinen vaikuttavuus on keskeinen osa yliopistojen yhteiskunnallista tehtävää. Mittarien tai arviointimenetelmien tulee olla mahdollisimman läpinäkyviä arvioinnin uskottavuuden turvaamiseksi.